LEWIATAN

Stanowisko Konfederacji Lewiatan ws. aukcji OZE

Rok 2027 wyznacza koniec obecnego cyklu aukcyjnego dla odnawialnych źródeł energii. Bez nowej podstawy prawnej i pozytywnej notyfikacji Komisji Europejskiej po tej dacie żaden nowy projekt nie będzie mógł uzyskać kontraktu stabilizującego przychody. Konfederacja Lewiatan stoi na stanowisku, że kontynuacja systemu aukcyjnego w formule dwukierunkowego kontraktu różnicowego (2w-CfD) jest warunkiem realizacji celów Krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK) i nie może być rozpatrywana w kategoriach pomocy dla sektora, który pomocy już nie potrzebuje.

Trzy fakty powinny porządkować tę debatę. Po pierwsze, cele KPEiK wymagają bezprecedensowego tempa przyrostu mocy odnawialnych do 2030 r. i dalej – tempa nieosiągalnego bez ram kontraktacji przychodów, które umożliwiają finansowanie dłużne. Po drugie, lądowa energetyka wiatrowa i fotowoltaika są dziś najtańszymi źródłami energii i pod względem kosztu wytwarzania nie wymagają subsydiów; kontrakt różnicowy nie domyka luki kosztowej, lecz stabilizuje przychody i obniża koszt kapitału, a poprzez swoją dwukierunkowość chroni odbiorców przed wysokimi cenami oraz gromadzi środki na wsparcie w okresach niskich cen energii. Po trzecie, żadna technologia wytwórcza w Polsce nie funkcjonuje poza ramami publicznych instrumentów stabilizacji przychodów: jednostki gazowe korzystają z wieloletnich kontraktów mocowych, energetyka jądrowa z kontraktów różnicowych, kogeneracja z systemu premii, a historycznie energetyka konwencjonalna – z kontraktów długoterminowych. Pozbawienie wyłącznie OZE analogicznego instrumentu nie byłoby „urynkowieniem", lecz zaburzeniem równych warunków konkurencji na niekorzyść najtańszych technologii wytwórczych, obniżając ich możliwości pozyskania kapitału prywatnego i tym samym perspektywy dalszego rozwoju.

Kluczowe postulaty Konfederacji Lewiatan dla nowego systemu gwarancyjnego:

- Niezwłoczne rozpoczęcie w 2026 r. prac legislacyjnych nad systemem aukcyjnym po 2027 r., prowadzonych równolegle z prenotyfikacją w Komisji Europejskiej – każdy rok opóźnienia oznacza ryzyko zawężenia portfeli rozwijanych projektów i pogłębiającą się lukę inwestycyjną stanowiącą zagrożenie dla trajektorii KPEiK.
- Utrzymanie dwukierunkowego kontraktu różnicowego jako fundamentu systemu – instrumentu podziału ryzyka cenowego między wytwórców i państwo, zgodnego z założeniami funkcjonowania europejskiego rynku energii elektrycznej (dyrektywa EMD).
- Stopniowe i proporcjonalne wdrożenie kryteriów pozacenowych wymaganych przez NZIA, z ceną jako kryterium dominującym.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

- Publikację wieloletniego, co najmniej trzyletniego harmonogramu aukcji z podziałem na koszyki technologiczne i wskazaniem wolumenów.
- Przejście na rozliczenia względem oferowanej mocy, a nie produkcji oraz technologicznie specyficznych indeksów capture price, a także wydzielenie koszyków dla instalacji hybrydowych i projektów z magazynami energii.
- Ewolucyjny, a nie rewolucyjny charakter reformy - zachowanie sprawdzonych elementów obecnego systemu przy stabilnej komunikacji kierunku zmian.

1. Aukcje OZE jako narzędzie realizacji celów KPEiK

Krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu wyznacza Polsce trajektorię, w której odnawialne źródła energii stają się filarem krajowego miksu elektroenergetycznego – z udziałem w produkcji energii elektrycznej rosnącym do ok. 50–56% w 2030 r. w scenariuszu ambitnym - oraz istotnie zwiększają swój wkład w końcowym zużyciu energii brutto. Realizacja tej trajektorii wymaga podwojenia dotychczasowego tempa przyrostu mocy wiatrowych i fotowoltaicznych oraz zbudowania towarzyszącej infrastruktury magazynowej. Cele KPEiK nie są przy tym deklaracją polityczną bez konsekwencji: wynikają z wiążących zobowiązań unijnych, a ich niezrealizowanie oznacza koszty – od zakupu transferów statystycznych, przez wyższe koszty uprawnień do emisji obciążające przemysł, po utratę pozycji Polski w konkurencji o energochłonne inwestycje, dla których dostęp do taniej, czystej energii stał się kryterium lokalizacyjnym.

Doświadczenie dwóch dekad rozwoju OZE w Polsce jest jednoznaczne: skala i tempo inwestycji podążają za dostępnością przewidywalnych ram kontraktacji przychodów. To system aukcyjny – nie dotacje, nie certyfikaty – uruchomił największą falę inwestycji w wielkoskalowe źródła wiatrowe i fotowoltaiczne, ponieważ 15-letni kontrakt umożliwiał tanie finansowanie dłużne, a konkurencja cenowa w aukcjach przenosiła korzyść z niskiego kosztu kapitału na odbiorców. Należy podkreślić, że w warunkach konkurencyjnej aukcji niższy koszt finansowania przekłada się na niższe ceny aukcyjne oferowane przez inwestorów, dzięki czemu korzyści z ograniczenia ryzyka inwestycyjnego są przenoszone na odbiorców.

Rynek kontraktów cPPA i projektów merchant rozwija się dynamicznie, ale jego pojemność jest ograniczona wiarygodnością kredytową odbiorców korporacyjnych i skłonnością instytucji finansowych do akceptowania ryzyka cenowego. Bez wdrożenia wiążących celów udziału OZE w przemyśle, wolumeny możliwe do zakontraktowania w oparciu o (c)PPA są niewystarczające, by udźwignąć wolumeny wymagane przez KPEiK w latach 30. i 40. Luka w kontraktacji po 2027 r. przełoży się – z opóźnieniem wynikającym z cykli deweloperskich

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

– na lukę w oddawanych mocach na przełomie dekady, a więc dokładnie w okresie rozliczenia celów na 2030 r. i wyznaczania trajektorii na 2040 r.

2. Kontrakt różnicowy nie jest wsparciem – jest podziałem ryzyka

Konfederacja Lewiatan apeluje o uporządkowanie języka debaty. Pojęcie „systemu wsparcia" pochodzi z epoki, w której technologie odnawialne były droższe od konwencjonalnych i wymagały domknięcia luki kosztowej. Ta epoka się skończyła: energia z lądowych farm wiatrowych i instalacji fotowoltaicznych jest dziś najtańszą energią, jaką można wprowadzić do polskiego systemu. Lądowa energetyka wiatrowa i elektrownie fotowoltaiczne nie potrzebują wsparcia dochodowego – i nowy system nie powinien go oferować.

Potrzebują natomiast tego, czego potrzebuje każda kapitałochłonna infrastruktura o kosztach skoncentrowanych w nakładach inwestycyjnych i kosztach zmiennych bliskich zeru: przewidywalności przychodów wystarczającej do pozyskania finansowania dłużnego. O koszcie energii z takich źródeł decyduje niemal wyłącznie koszt kapitału, a ten jest wprost funkcją ryzyka przychodowego. Tymczasem ekspozycja rynkowa projektów systematycznie rośnie: kanibalizacja cenowa obniża wartość energii w godzinach szczytowej generacji, przybywa godzin z cenami ujemnymi, a skala nierynkowego redysponowania OZE sięgnęła w 2025 r. 1,4 TWh. Wraz z ewolucją miksu wytwórczego w elektroenergetyce, rosną koszty i ryzyka nowych projektów. Sektor OZE i magazynowania energii przechodzi przez reformę systemu przyłączeń do sieci – jest to proces trudny, niosący zarówno nadzieje poprawy sytuacji w zakresie dostępu do sieci, jak i większe i wcześniejsze zobowiązania w ramach procesu przyłączeniowego. Jednocześnie obserwujemy podnoszone wymagania dotyczące bilansowania, sterowalności, obserwowalności zasobów sieciowych, zdolności do regulacji napięcia i budowania odporności systemowej, ograniczeń generacji i ponoszenia konsekwencji ekspozycji na niezbilansowanie, zdolności współpracy z magazynami energii. Instytucje finansujące wyceniają to ryzyko w marżach i wymogach kapitałowych albo odmawiają finansowania struktur w pełnej ekspozycji na ryzyko rynkowe. Dwukierunkowy kontrakt różnicowy adresuje ten problem po najniższym koszcie dla gospodarki. Nie gwarantuje wytwórcy renty – gwarantuje przedział przewidywalności, w którym projekt jest bankowalny. Gdy ceny rynkowe spadają poniżej ceny kontraktowej, wytwórca otrzymuje dopłatę; gdy rosną powyżej niej, zwraca nadwyżkę odbiorcom. Kryzys energetyczny lat 2021–2023 dowiódł symetrii tego mechanizmu w praktyce: saldo systemu było dodatnie, a wytwórcy objęci aukcjami zwracali środki, obniżając koszty ponoszone przez odbiorców w okresie najwyższych cen w historii. Kontrakt różnicowy jest więc instrumentem dwustronnego podziału ryzyka cenowego, którego koszt netto w horyzoncie kontraktu może być zerowy lub ujemny – a nie transferem publicznych pieniędzy do

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

sektora. Odróżnia go to korzystnie od instrumentów czysto jednokierunkowych, w których płatność następuje niezależnie od koniunktury cenowej.

Warto dodać, że stosowanie dwukierunkowych CfD dla nowych instalacji OZE jest obowiązkiem państw członkowskich wynikającym z reformy rynku energii elektrycznej (EMD) – Polska ma tę przewagę, że jej system aukcyjny od początku opiera się na tym modelu. Regulator, inwestorzy i instytucje finansowe są obyci z funkcjonowaniem tego mechanizmu, co pozwala oczekiwać sprawnego i nieskomplikowanego przejścia do jego kontynuacji w przyszłości.

3. Gaz, atom, kogeneracja – wszystkie technologie korzystają z analogicznych instrumentów

Argument, jakoby kontynuacja aukcji OZE stanowiła nieuzasadnione uprzywilejowanie jednej technologii, nie znajduje oparcia w faktach. Polski i europejski system elektroenergetyczny został zbudowany i jest rozbudowywany w oparciu o publiczne instrumenty stabilizacji oraz zwiększenia przychodów, z których korzystają wszystkie technologie wytwórcze:

- Energetyka gazowa i węglowa oraz magazyny energii korzystają z rynku mocy – nowe jednostki gazowe uzyskały wieloletnie, nawet 17-letnie kontrakty mocowe, gwarantujące strumień przychodów niezależny od produkcji energii i finansowany opłatą mocową ponoszoną przez wszystkich odbiorców.
- Energetyka jądrowa jest rozwijana w oparciu o kontrakty różnicowe i dedykowane instrumenty publiczne – zarówno w Polsce, gdzie model finansowania pierwszej elektrowni jądrowej zakłada gwarancję stabilnych przychodów w wieloletnim horyzoncie (40 lat), jak i w innych państwach UE oraz w Wielkiej Brytanii.
- Kogeneracja jest objęta systemem premii gwarantowanej i aukcji kogeneracyjnych, korzysta też z pierwszeństwa dostępu do sieci elektroenergetycznej – zatem operator sieci nie może bezpodstawnie odmówić wprowadzenia wyprodukowanego prądu do sieci.
- Historycznie energetyka konwencjonalna korzystała z kontraktów długoterminowych (KDT), które gwarantowały odbiór energii po cenie zapewniającej zwrot z inwestycji, a których rozwiązanie wymagało wypłaty rekompensat. Również obecnie wiele jednostek konwencjonalnych warunkuje dalsze funkcjonowanie wsparciem w ramach rynku mocy.
- Również obecnie formuły wsparcia w postaci dwustronnego kontraktu różnicowego są wdrażane (w ramach systemu aukcyjnego dla biometanu), a liczne technologie OZE opierają rozwój bądź dalsze funkcjonowanie o systemy wsparcia

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

inwestycyjnego lub kontynuacyjnego bądź gwarancji przychodów. Warto nadmienić, że z danych Zarządcy Rozliczeń wynika, że kontrakty różnicowe dla PV i wiatru na lądzie dotychczas miały znaczący udział w zapewnieniu finansowania wsparcia dla innych technologii OZE bez obciążania tymi kosztami odbiorców energii.

Trudno wskazać technologię wytwórczą, która w Polsce funkcjonuje całkowicie poza publicznymi ramami stabilizacji i/lub gwarancji minimalnych przychodów, ponieważ logika finansowania kapitałochłonnej infrastruktury energetycznej jest wszędzie taka sama: bez przewidywalności przychodów nie ma finansowania dłużnego, a bez finansowania dłużnego nie powstają nowe moce. W tym kontekście postulat, by jedynie najtańsze technologie – wiatr i słońce – pozbawić instrumentu kontraktacji przychodów, prowadziłby do paradoksu: państwo stabilizowałoby przychody źródeł droższych i emisyjnych, jednocześnie przerzucając pełne ryzyko rynkowe na źródła najtańsze i bezemisyjne. Skutkiem byłoby zatrzymanie inwestycji w OZE, a wyższe ceny energii i wzrost zależności od importowanych nośników energii obciążałyby odbiorców, konkurencyjność polskiej gospodarki i przemysłu.

Konfederacja Lewiatan podkreśla przy tym, że spośród wymienionych instrumentów to dwukierunkowy CfD dla OZE ma konstrukcję najbardziej korzystną dla odbiorców – jako jedyny przewiduje obowiązkowy zwrot nadwyżek w okresach wysokich cen energii elektrycznej.

4. NZIA – nowe ramy dla aukcji, wdrażane proporcjonalnie

Net-Zero Industry Act redefiniuje zasady prowadzenia aukcji OZE, wymagając odejścia od najniższej ceny jako jedynego kryterium i wprowadzenia obowiązkowych kryteriów pozacenowych: kryteriów prekwalifikacyjnych (odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, cyberbezpieczeństwo, zdolność do pełnej i terminowej realizacji projektu) oraz kryteriów, które mogą być stosowane jako kryteria prekwalifikacyjne lub punktowe (m.in. odporność łańcucha dostaw i wkład w zrównoważony rozwój), obejmujących co najmniej 30% lub 6 GW rocznego wolumenu aukcyjnego. Wymogi te dotyczą aukcji prowadzonych już od 2026 r., a więc również ostatnich rund obecnego systemu. System po 2027 r. powinien zapewnić stosowanie kryteriów NZIA w zakresie wymaganym w odniesieniu do rocznego wolumenu aukcyjnego. Nie oznacza to konieczności stosowania tych kryteriów w każdej aukcji ani już w pierwszej aukcji nowego systemu, zwłaszcza że w Polsce funkcjonować będą także inne systemy aukcyjne oparte na kontraktach różnicowych.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

Konfederacja Lewiatan popiera cele NZIA w zakresie odporności europejskich łańcuchów dostaw i bezpieczeństwa technologicznego, wskazuje jednak na konieczność proporcjonalnego wdrożenia, uwzględniającego realia rynkowe poszczególnych technologii. W fotowoltaice, gdzie komponenty spoza UE stanowią 80–90% rynku, zbyt restrykcyjne wymogi łańcucha dostaw groziłyby istotnym wzrostem cen aukcyjnych lub nierozstrzygniętymi aukcjami. W energetyce wiatrowej na lądzie, zdominowanej przez producentów europejskich, przestrzeń dla ambitniejszych kryteriów jest większa. Wieloletnia perspektywa inwestycyjna dla nowych projektów przyczyniać się będzie do dalszego rozwoju krajowego łańcucha dostaw, gdzie inwestycje także podejmowane są w oparciu o wieloletnią widoczność przychodów.

Mając na uwadze powyższe, postulujemy:

1. wdrożenie w pierwszym etapie i w minimalnym wymaganym wolumenie aukcyjnym pełnego zestawu kryteriów prekwalifikacyjnych oraz ograniczonego katalogu kryteriów punktowych o łącznej wadze ok. 15%, z ceną jako kryterium dominującym;
2. zróżnicowanie podejścia według technologii – premiowanie dywersyfikacji łańcucha dostaw w formie punktowej zamiast sztywnych limitów, które osłabiałyby konkurencję;
3. położenie nacisku na kryteria przyjazności sieciowej (kolokacja z magazynami energii, zdolności grid-forming, status dostawcy usług bilansujących), które łączą zgodność NZIA z realną wartością dla krajowego systemu elektroenergetycznego;
4. korzystanie z klauzuli elastyczności z art. 26 NZIA, umożliwiającej odstąpienie od kryteriów pozacenowych, gdy ich zastosowanie zwiększałoby koszt aukcji o ponad 15%.

Stopniowe wdrażanie nowych wymagań oraz dwuetapowe podejście: prekwalifikacja, a następnie ocena ofert według ceny i wybranych kryteriów pozacenowych – ogranicza koszty administracyjne, utrzymuje presję konkurencyjną i pozwala rozszerzać katalog kryteriów w kolejnych rundach w miarę zdobywania doświadczeń przez regulatora i uczestników rynku.

5. Konstrukcja nowego systemu – postulaty szczegółowe

Wiarygodny system – wieloletni harmonogram aukcji. Jednoroczny horyzont planowania aukcji jest niedostosowany do cykli deweloperskich, zwłaszcza w energetyce wiatrowej. Postulujemy pełne wdrożenie art. 6 Dyrektywy REDII zakładającego publikację harmonogramu obejmującego co najmniej pięć lat, zawierającego orientacyjne terminy i częstotliwość aukcji, wolumeny, budżety oraz technologie. Niealokowane w aukcji

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

wolumeny powinny być przesuwane na kolejne aukcje, zwłaszcza wobec obserwowanego dziś deficytu dojrzałych do realizacji projektów wiatrowych i wieloletnich procedur planistycznych oraz środowiskowych pozwalających na ich przygotowanie. Stabilny sygnał co do skali i struktury kontraktacji jest warunkiem planowania portfeli projektów, podejmowania zobowiązań związanych z procesem przyłączeniowym i pozyskiwania finansowania, a takie rozwiązanie jest spójne z dyrektywą 2018/2001. W przypadku licznych projektów, częstsze aukcje ograniczają ryzyko wąskich gardeł na etapie rozwoju, kontraktowania i budowy projektów, co zapobiega powstaniu luki inwestycyjnej.

Podejście to wpisuje się również w szerszy kierunek europejski. Francja przeprowadziła już aukcję fotowoltaiczną zgodną z wymogami NZIA i zapowiedziała kolejne postępowania dla małych instalacji PV oraz morskiej energetyki wiatrowej. Włochy opublikowały harmonogram standardowych aukcji oraz aukcji zgodnych z NZIA dla fotowoltaiki i lądowej energetyki wiatrowej do 2028 r., natomiast Niemcy przewidziały roczne wolumeny aukcyjne w ramach przyszłego systemu EEG. Przykłady te potwierdzają, że zapewnienie wieloletniej widoczności aukcji i kontynuacja mechanizmów stabilizacji przychodów stanowią powszechny standard europejski, realizowany równolegle z wdrażaniem wymogów NZIA.

Rozliczenie względem capture price. Rozliczanie wszystkich technologii względem jednolitego indeksu TGeBase nie tworzy bodźców do optymalizacji profilu produkcji. Postulujemy przejście na technologiczne indeksy cenowe przy zachowaniu elastyczności w zakresie długości okresu rozliczeniowego oraz sposobu konstrukcji indeksu referencyjnego, zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej. Cena uzyskania powinna odzwierciedlać rzeczywistą wartość rynkową energii danej technologii, wzmacniając motywację do inwestycji w magazyny energii i przesuwania sprzedaży na godziny wyższych cen. Lepsze dopasowanie do realiów rynkowych umożliwia ograniczenie ryzyka profilu i obniżenie potrzebnego poziomu kontraktu.

Indeksacja, wystarczająca rozpiętość czasowa, uwzględnienie możliwości reakcji na sygnały rynkowe. Konkretne wartości i cechy mechanizmu muszą być dyskutowane jako zestaw parametrów bazowych: przykładowo dwustronny, indeksowany CfD miałby istotnie bardziej prorynkową formułę przy założeniu 20-letniego okresu wsparcia i odpowiedniego uregulowania rozliczeń w okresach cen ujemnych i redysponowania, aby zachować reakcję wytwórców na sygnały rynkowe bez pozbawiania ich ochrony przychodów. Mechanizm musi prawidłowo uwzględniać energię samoograniczaną wskutek decyzji reagującej na warunki rynkowe albo systemowe, tak aby wytwórca zachowywał reaktywność na bodźce rynkowe, ale nie tracił całkowicie ochrony przychodów bądź nie narażał się na ryzyko kar za niezrealizowany kontrakt aukcyjny. Konieczne jest usunięcie niejasności regulacyjnych

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

wokół świadczenia usług elastyczności i potencjalnych negatywnych skutków aktywności na rynku bilansującym. Każda określona konfiguracja wymagałaby określenia adekwatnych wartości maksymalnych ofert w aukcjach. Istotną wartością jest znajomość zasad działania tych złożonych powiązań przez zainteresowane podmioty gospodarcze i instytucje państwa.

Koszyki technologiczne i instalacje hybrydowe. Postulujemy rozdzielenie koszyka powyżej 1 MW na odrębne koszyki dla fotowoltaiki i lądowej energetyki wiatrowej – każdy z cenami referencyjnymi dla wariantów z magazynem energii i bez – oraz odrębny koszyk dla instalacji hybrydowych. Ceny referencyjne dla projektów z magazynami powinny uwzględniać nakłady inwestycyjne na magazyn i specyficzną strukturę przychodów, tak aby instalacje hybrydowe konkurowały na warunkach odzwierciedlających rzeczywiste koszty i korzyści. Komplementarność profili produkcji wiatru i słońca oraz zdolności magazynowe mają wymierną wartość systemową, którą konstrukcja aukcji powinna premiować. Co więcej, nie widzimy przeszkód by magazyny energii dołączane do projektów funkcjonujących w kontrakcie różnicowym ale nim nieobjęte, funkcjonowały w innym reżimie np. rynku mocy. Realia technologiczne i rynkowe zmieniają się w horyzoncie kilkuletnim i system powinien pozostawiać otwartość na różne konfiguracje technologiczne. Istotny wpływ będzie mieć określenie zakresu pozyskiwania i sposobu wynagradzania usług sieciowych i elastyczności, ponieważ zależnie od formuły wymagań i popytu w tym zakresie mogą one być potencjalnym przychodem, ale też tylko kosztem dla nowych inwestycji.

Kierunek docelowy – smart CfD. W dalszym horyzoncie zasadne jest wypracowanie modelu rozliczeń, który zapewni reakcję wytwórców na sygnały rynkowe, w tym w okresach cen ujemnych i redysponowania, przy jednoczesnym zachowaniu odpowiedniego poziomu stabilizacji przychodów i bankowalności projektów. Szczegółowa konstrukcja mechanizmu, w tym zakres wykorzystania rozliczeń opartych na rzeczywistej lub referencyjnej produkcji, powinna zostać wypracowana po analizie dostępnych modeli i doświadczeń z ich stosowania w innych państwach członkowskich.

Komplementarność wobec rynku PPA. Nowy system nie powinien wypierać korporacyjnych umów zakupu energii ani struktur rynkowych. CfD powinien pozostać instrumentem dobrowolnym, uzupełniającym rynek tam, gdzie mechanizmy czysto komercyjne nie pozwalają na domknięcie finansowania. Rosnący udział projektów realizowanych w modelach cPPA i merchant potwierdza dojrzałość rynku i zarazem dowodzi, że funkcją aukcji nie jest subsydiowanie, lecz obniżanie kosztu kapitału tam, gdzie ryzyko przychodowe pozostaje barierą inwestycyjną.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy

6. Wnioski

Pytanie o przyszłość aukcji OZE nie powinno brzmieć: czy system wsparcia jest jeszcze potrzebny. OZE wsparcia nie potrzebują. Pytanie brzmi: czy Polska zapewni najtańszym lądowym technologiom wytwórczym instrument kontraktacji przychodów, z jakiego już korzystają gaz, atom i kogeneracja oraz inne OZE, i bez którego cele KPEiK pozostaną wyłącznie na papierze. Dwukierunkowy kontrakt różnicowy jest najtańszym znanym sposobem obniżenia kosztu kapitału transformacji przy jednoczesnej ochronie odbiorców przed szokami cenowymi. Rezygnacja z niego zatrzyma inwestycje podmiotów nieakceptujących ryzyka nieprzewidywalności przyszłych dochodów, a projekty PV i wiatrowe uczyni mniej licznymi i droższymi. Ostateczny koszt niższego udziału OZE w systemie poniosą odbiorcy energii i konkurencyjność polskiego przemysłu.

Konfederacja Lewiatan apeluje o niezwłoczne rozpoczęcie procesu legislacyjnego i prenotyfikacyjnego w 2026 r., tak aby pierwsze aukcje w nowym systemie mogły odbyć się bezpośrednio po wygaśnięciu obecnego, bez ryzyka pogłębienia luki inwestycyjnej w energetyce wiatrowej na lądzie. Deklarujemy gotowość do udziału w pracach nad nowym systemem, w tym do przedstawienia szczegółowych propozycji w zakresie konstrukcji koszyków, kryteriów pozacenowych i mechanizmów rozliczeń.

Konfederacja Lewiatan
ul. Zbyszka Cybulskiego 5
00-727 Warszawa
tel. +48 22 55 99 900
lewiatan@lewiatan.org
www.lewiatan.org

Polish Confederation
Lewiatan
Brussels Office
Avenue de Cortenbergh 168
tel. +32 2 732 12 10

NIP 5262353400
KRS 0000053779
Sąd Rejonowy dla
m. st. Warszawy w Warszawie XIII
Wydział Gospodarczy